

**«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік
корпорациясы» КЕ АҚ**

**31 желтоқсанда 2021 жылдағы аяқталған
жылғы
қаржылық есептілік және тәуелсіз аудитордың
есебімен бірге**

Мазмұны

31 желтоқсан 2021 жылдағы аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікті дайындау және бекіту үшін жауапкершілік туралы басшылықтың мәлімдемесі

Тәуелсіз аудитордың қорытындысы

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ қаржылық есептілігі

Қаржылық жағдай туралы есеп 8-9

Жиынтық кіріс туралы есеп 10

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп 11-12

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп 13

Қаржылық есептілікке ескертпелер

1 Жалпы ақпарат 14

2 Есеп саясатының маңызды ережелері 15

2.1 Қаржылық есептілікті дайындау негізі 15

2.2 Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер 16

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу 17

2.4 Есеп саясатындағы өзгерістер және ақпарат беру 30

3 Маңызды есептік пайымдаулар, бағалаулар мен жорамалдар 31

4 Негізгі құралдар 33

5 Материалдық емес активтер 35

6 Облигацияларға инвестициялар 35

7 Қорлар 36

8 Сауда және басқа да дебиторлық берешек 36

9 Басқа да ағымдағы активтер 37

10 Банк салымдары 38

11 Ақша қаражаты мен оның баламалары 39

12 Жарғылық капитал 39

13 Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттеме 40

14 Сауда және басқа да кредиторлық берешек 40

15 Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер 40

16 Басқа да ағымдағы міндеттемелер 41

17 Түсім 41

18 Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны 42

19 Жалпы және өкімшілік шығыстар 43

20 Басқа да операциялық кірістер 43

21 Басқа да операциялық шығыстар 43

22 Есептелген күтілетін кредиттік шығындар 44

23 Қаржылық кірістер 44

24 Табыс салығы бойынша шығыстар 44

25 Байланысты тараптармен операциялар 45

26	Әлеуметті және шартты міндеттемелер.....	46
27	Қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаттары мен саясаты	48
28	Есепті күннен кейінгі оқиғалар	49

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ

31 желтоқсан 2021 жылдағы аяқталған жылғы қаржылық есептілікті дайындау және бекіту үшін жауапкершілік туралы басшылықтың арызы.

Тәуелсіз аудитордың ұсынылған есебінде қамтылған аудитордың міндеттерін сипаттаумен бірге қаралуға тиіс төмендегі мәлімдеме «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ (бұдан әрі - Корпорация) қаржылық есептілігіне қатысты аудиторлардың жауапкершілігін шектеу мақсатында жасалды

Корпорация басшылығы қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан әрі - ҚЕХС) сәйкес 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдайды, сондай-ақ оның қызметінің нәтижелерін, ақша қаражатының қозғалысын және осы күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістерді барлық елеулі аспектілерде анық көрсететін қаржылық есептілікті дайындауға жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық келесілер үшін жауапты:

- бухгалтерлік есептің тиісті принциптерін таңдау және оларды дәйекті қолдану;
- негізделген бағалау мен есептеулерді қолдану;
- ХҚЕС талаптарын сақтау немесе қаржылық есептілікке ескертпелерде ХҚЕС - тен барлық елеулі ауытқуларды ашу;
- мұндай болжам орынсыз болған жағдайларды қоспағанда, Корпорация өз қызметін таяу болашақта жалғастырады деген болжамға сүйене отырып, қаржылық есептілікті дайындау.

Басшылық сонымен қатар келесілер үшін жауапты:

- Корпорацияда тиімді және сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- кез келген сәтте Корпорацияның қаржылық жағдайы туралы ақпаратты жеткілікті дәлдікпен дайындауға және қаржылық есептіліктің ХҚЕС талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін бухгалтерлік есеп жүйесін қолдау;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізу;
- Корпорация активтерін қорғау үшін өз құзыреті шегінде шаралар қабылдау;
- алаяқтық және басқа да теріс пайдалану фактілерін анықтау және алдын алу.

31 желтоқсанда 2021 жылы аяқталған қаржылық есептілікті 10 сәуір 2022 жылы Корпорацияның басшылығымен бекітілді.

Абдильдин С.Т.
Басқарма төрағасы

Кабдуллина С.Ж.
Бас бухгалтер

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБИ

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ акционерлеріне және басшылығына

Пікір

Біз, «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ (бұдан былай – Корпорация) ұсынылған қаржылық есептілігінің аудитін жүргіздік, ол 31 желтоқсан 2021 жылдағы жағдай бойынша қаржы жағдайы туралы есепті және жиынтық кіріс туралы есепті, ақша қаражатының қозғалысы туралы есепті және аталған күні аяқталған жылғы меншік капиталдағы өзгерістер туралы есепті, сондай-ақ есептік саясаттың негізгі ережелерінің қысқаша сипаттамасын және қаржылық есептілікке қатысты басқа ескертулерді қамтиды.

Біздің ойымызша, ұсынылған қаржылық есептілік барлық маңызды аспектерінде Компанияның 31 желтоқсан 2021 жылдағы қаржы жағдайын, сондай-ақ, аталған күні аяқталған жылғы ақша қаражатының қозғалысы мен қызметінің қаржы нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндетіміз әрі қарай біз жасаған қорытындымыздың «Қаржы есептілігінің аудитіне жауапты аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары бойынша Кеңестің кәсіби бухгалтерлердің Әдеп Кодексіне (БХӘСК Кодексі) және Қазақстанда біздің қаржылық есептілік аудитіне қолданылатын әдептік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсізбіз, біз осы талаптарға және кәсіби бухгалтерлердің Әдеп Кодексіне сәйкес біздің өзге де әдеп міндеттемелерін орындадық. Біз өзіміз алған аудиторлық дәлелдер шынайы және өз аудиторлық пікірімізді білдіру үшін негіз беруге тиісті, жеткілікті болып табылады деп есептейміз.

Қаржылық есептілігіне басшылықтың жауапкершілігі

Корпорация басшылығы Халықаралық Қаржылық Есептілік Стандарттарына сәйкес көрсетілген қаржылық есептілікті әзірлеу үшін, сондай-ақ басшылық адал әрекет етпеу немесе қате салдарынан қомақты бұрмалаушылықтарды қамтымайтын қаржылық есептілікті әзірлеу үшін қажетті деп санайтын ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз ету үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілікті әзірлеу барысында басшылық өз қызметін үздіксіз жалғастыруға Корпорация қабілеттілігін бағалауға, қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің сәйкес жағдайларында ашылуға және басшылық Корпорацияны таратуға, қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайларды немесе онда қызметті тарату немесе тоқтатудан басқа қандай да басқа шынайы балама болмаған жағдайларды қоспағанда қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде есептілік жасауға жауапты болады.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Корпорацияның қаржы есептілігін дайындауының қадағалануы үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілік аудитіне аудитордың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржы есептілігінде ықылассыз іс-әрекеттерге немесе қателерге байланысты туындаған елеулі бұрмаланулардың жоқтығына қисынды сенімге ие болу және біздің пікірімізден құралатын аудиторлық қорытынды шығару болып табылады. Қисынды сенім сенімділіктің жоғары дәрежесі болғанымен, Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес өткізілген аудиттің елеулі бұрмаланушыларды бар болған жағдайда оларды әрдайым айқындайтынының кепілі емес. Бұрмаланулар ықылассыз іс-әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және оларды жеке-жеке немесе бірге пайдаланушылардың осы қаржы есептілігінің негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп болжау мүмкін болса, маңызсыз емес болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіби пікір қабылдаймыз және аудиттің соңына дейін кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Сонымен бірге, біз келесілерді орындаймыз:

- ықылассыз іс-әрекеттердің немесе қателердің салдарынан қаржы есептілігінің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; сол тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатындай жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз іс-әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмалануларды таппау тәуекелі қатенің нәтижесіндегі елеулі бұрмалануды таппау тәуекелінен жоғары, себебі ықылассыз іс-әрекеттер сөз байласуға, жалғандыққа, қасақана өткізуге, ақпаратты бұрмалап беруге немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтіп әрекет жасауға алып келуі мүмкін;
- Корпорацияның ішкі аудит жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, мән-жайларға сәйкес аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағаламалар мен басшылық дайындаған ақпараттың тиісті ашылуының негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың тоқтаусыз қызмет туралы жорамалды пайдалануының заңдылығы туралы қорытынды, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде – нәтижесінде Корпорацияның тоқтаусыз қызметті жалғастыру қабілетіне қатысты елеулі күмәндар пайда болуы мүмкін оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты айтарлықтай белгісіздіктің болу-болмауы туралы қорытынды шығарамыз. Егер айтарлықтай белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біз өзіміздің аудиторлық қорытындымызда қаржы есептілігіндегі ақпараттың тиісінше ашылуына назар аудартуға немесе, егер ақпарат тиісінше ашылмаған болса – пікірімізді өзгертуге тиіспіз. Біздің пікірлеріміз аудиторлық қорытындымыз шыққан күнге дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Корпорацияның тоқтаусыз қызметін жалғастыру қабілетінен айырылуына алып келуі мүмкін;
- қаржы есептілігінің жалпы ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, оған қоса ақпараттың ашылуын, сондай-ақ қаржы есептілігінің оның негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей көрсететінін бағалаймыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапкершілік көтеретін тұлғалармен ақпараттық әрекеттесуді, оларға өзгелермен қатар, жоспарланған аудит көлемі мен мерзімдері, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертпелер, соның ішінде біздің аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің айтарлықтай кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, жүзеге асырамыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғаларға Тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағанымыз және осы адамдарға аудитордың тәуелсіздігіне негізді түрде ықпал ететін барлық өзара қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еткеніміз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Яновченко А.Я.
Аудитор

Петрук Л.А.

«Crowe Audit Tani» ЖШС Директоры

Аудитордың біліктілік куәлігі № 000578
Қазақстан Республикасының аудиторларын
аттестациялау жөніндегі біліктілік комиссиясы
20.12.2004 ж.

2021 жылғы 26 мамыр Қазақстан
Республикасының Қаржы министрлігінің
Қаржылық бақылау комитеті аудиторлық
қызметпен айналысуға берген № 21018872
Мемлекеттік лицензиясы

Алматы қ., Қазақстан, 050059
Әл-Фараби 13, 1в блок,
оф. 403

2022 жылғы «10» сәуір

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
Қаржылық жағдай туралы есеп
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

АКТИВТЕР	Еск.	2021	2020
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	4	26,892,815	23,399,447
Материалдық емес активтер	5	1,357,769	1,018,629
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		789	11,090
Облигацияларға инвестициялар	6	2,070,602	1,754,997
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер	24	-	89,482
Басқа да ұзақ мерзімді активтер		1,857	2,363
		30,323,832	26,276,008
Ағымдағы активтер			
Қорлар	7	1,289,497	1,421,414
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	8	927,215	718,904
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		149,369	372,107
Басқа да ағымдағы активтер	9	151,803	225,822
Банк салымдары	10	1,415,421	1,345,820
Ақша қаражаты мен оның баламалары	11	21,708,619	14,947,721
		25,641,924	19,031,788
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		55,965,756	45,307,796

Қаржылық жағдай туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 14-49-беттердегі ескертпелермен жиынтықта қараған жөн.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
Қаржылық жағдай туралы есеп
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

	Еск.	2021	2020
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Меншікті капитал			
Жарғылық капитал	12	34,623,109	31,579,946
Бөлінбеген пайда		4,729,747	915,212
		39,352,856	32,495,158
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Жалдау бойынша міндеттемелер		849	11,386
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер	24	90,650	-
		91,499	11,386
Ағымдағы міндеттемелер			
Жұмыскерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	13	4,517,016	4,670,184
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	14	2,466,007	2,210,660
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттеме	15	5,366,963	3,962,400
Акционерлердің кредиторлық берешегі	12	844,663	-
Төленуге жататын ҚҚС		2,007,140	862,373
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	16	1,319,612	1,095,635
		16,521,401	12,801,252
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ		55,965,756	45,307,796

31 желтоқсанда 2021 жылы аяқталған қаржылық есептілікті 10 сәуір 2022 жылы Корпорацияның басшылығымен бекітілді:

Абдильдин С.Т.
Басқарма төрағасы

Кабдуллина С.Ж.
Бас бухгалтер

Қаржылық жағдай туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 14-49-беттердегі ескертпелермен жиынтықта қараған жөн.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
Жиынтық кіріс туралы есеп
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

	Еск.	2021	2020
Түсім	17	78,618,101	78,715,169
Жалдау бойынша кірістер		409,181	237,782
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	18	(65,416,096)	(68,824,797)
Жалпы пайда		13,611,186	10,128,154
Жалпы және әкімшілік шығыстар	19	(10,170,393)	(9,556,038)
Басқа да операциялық кірістер	20	399,779	214,229
Басқа да операциялық шығыстар	21	(211,528)	(67,632)
Операциялық пайда		3,629,044	718,713
Күтілетін кредиттік шығындарды қалпына келтіру / (есептеу), нетто	22	260,805	(73,208)
Қаржылық кірістер	23	806,571	767,387
Қаржылық шығындар		(1,624)	(3,401)
Салық салғанға дейінгі пайда		4,694,796	1,409,491
Табыс салығы бойынша шығыстар	24	(880,261)	(722,501)
Есепті жылғы таза пайда		3,814,535	686,990
Бір жылдағы басқа да жиынтық кіріс		-	-
Салықтар шегерілген есепті жылғы жиынтық кірістің жиыны		3,814,535	686,990

31 желтоқсанда 2021 жылы аяқталған қаржылық есептілікті 10 сәуір 2022 жылы Корпорацияның басшылығымен бекітті.

Абдильдин С.Т.
Басқарма төрағасы

Кабдуллина С.Ж.
Бас бухгалтер

Пайдалар мен шығындар есебінің және басқа да жиынтық кірістің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 14-49-беттегі ескертулермен жиынтықта қарау керек.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

	Еск.	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Салық салғанға дейінгі пайда		4,694,796	1,409,491
Түзетулер:			
Тозу, тауысылу және амортизация		2,531,387	2,946,557
Қаржылық кірістер		(806,571)	(767,387)
Қаржылық шығындар		1,624	3,401
Негізгі құралдарды шегеруден болған залал, нетто		142,070	42,560
Негізгі құралдардың құнсыздануы		(260,805)	73,208
Күтілетін несие залалдарын есептеу, нетто		2,089,235	5,675,484
Демалыстар мен жұмыскерлердің бонустары бойынша резервтерді есе		(170,130)	(1,327)
Өтеусіз алынған активтерден болған кіріс		12,108	18,511
Басқа да резервтер мен есептелген міндеттемелер		8,233,714	9,400,498
Айналым капиталын түзетуге дейінгі операциялық пайда			
Тауар-материалдық қорлардағы өзгеріс		302,047	(439,611)
Сауда дебиторлық берешектегі және басқа да ағымдағы активтердегі өзгеріс		(280,339)	249,109
Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердегі өзгеріс		(2,242,403)	(3,828,373)
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі және басқа да ағымдағы міндеттемелердегі өзгеріс		479,324	447,697
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелердегі өзгеріс		1,404,563	64,756
Төленуге жататын ҚҚС-тегі өзгеріс		1,144,767	(1,081,145)
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		9,041,673	4,812,931
Төленген табыс салығы		(401,592)	(528,237)
Алынған сыйақы		485,316	498,321
Жалдау бойынша төленген сыйақы		(1,624)	(3,401)
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		9,123,773	4,779,614

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 14-49-беттердегі ескертпелермен жиынтықта қарау керек.

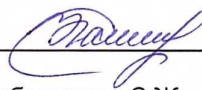
«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

	Еск.	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша ағындары			
Банк салымдарын (орналастыру)/алу, нетто		269,593	3,253,701
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу		(2,795,868)	(1,520,020)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен түсімдер		177,729	9,372
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтеріндегі өзгеріс		506	545
Инвестициялық қызметте (пайдаланылған) / алынған таза ақша ағындары		<u>(2,348,040)</u>	<u>1,743,598</u>
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындары			
Жалдаудың негізгі борышы бойынша міндеттемелерді өтеу		(12,344)	(16,296)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		<u>(12,344)</u>	<u>(16,296)</u>
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі		6,763,389	6,506,916
Күтілетін несие залалдарының резервіндегі өзгеріс	22	(2,491)	(252)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	11	14,947,721	8,441,057
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	11	<u>21,708,619</u>	<u>14,947,721</u>

31 желтоқсанда 2021 жылы аяқталған қаржылық есептілікті 10 сәуір 2022 жылы Корпорацияның басшылығымен бекітілді.

Абдильдин С.Т.
Басқарма төрағасы

Кабдуллина С.Ж.
Бас бухгалтер

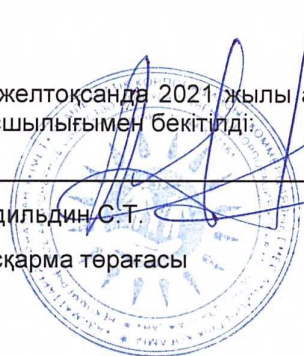
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 14-49-беттердегі ескертпелермен жиынтықта қарау керек.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

	Жарғылық капитал	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарда	31,579,946	228,222	31,808,168
Жыл ішіндегі пайда	-	686,990	686,990
Өзге жиынтық кіріс	-	-	-
2020 жылғы 31 желтоқсанда	31,579,946	915,212	32,495,158
Жыл ішіндегі пайда	-	3,814,535	3,814,535
Жарғылық капиталға салым	3,043,163	-	3,043,163
Өзге жиынтық кіріс	-	-	-
2021 жылғы 31 желтоқсанда	34,623,109	4,729,747	39,352,856

31 желтоқсанда 2021 жылы аяқталған қаржылық есептілікті 10 сәуір 2022 жылы Корпорацияның басшылығымен бекітілді:

Абдильдин С.Т.
 Басқарма төрағасы

Кабдуллина С.Ж.
 Бас бухгалтер

Капиталдың өзгерістері туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 14-49-беттердегі ескертпелермен жиынтықта қарау керек.

1 Жалпы ақпарат

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғам (бұдан әрі - «Корпорация») ««Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамын құру туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы № 39 қаулысының негізінде құрылды.

Көрсетілген қаулыға сәйкес, ҚР Инвестициялар және даму министрлігі Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінің "Халыққа қызмет көрсету орталығы", ҚР Әділет министрлігінің "Жылжымайтын мүлік орталығы", құрылыс істері комитетінің "Жер кадастры ғылыми-өндірістік орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорындары қайта ұйымдастырылды, және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігінің "Зейнетақы төлеу жөніндегі мемлекеттік орталығы" республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны қосу және қайта құру жолымен оның жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысатын "азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясы" коммерциялық емес акционерлік қоғамы болып қайта құрылды.

Корпорация жеке және (немесе) заңды тұлғаларға «бір терезе» қағидаты бойынша мемлекеттік қызметтерді көрсету, жеке және заңды тұлғалардың міндетті мемлекеттік тіркеуге жатпайтын жылжымалы мүлігінің кепілін тіркеу, ғимараттарды, құрылыстарды және (немесе) олардың құрамдастарын техникалық зерттеу, жылжымайтын мүлікке арналған құқықтарды мемлекеттік тіркеу, мемлекеттік жер кадастрын жүргізу, зейнетақы және әлеуметтік қамсыздандыру, коммерциялық ұйымдар болып табылатын заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және олардың филиалдары мен өкілдіктерін есепті тіркеу аясындағы қызметті жүзеге асыратын бірыңғай провайдер болып табылады.

Корпорация Нұрсұлтан қаласының Әділет департаментінде тіркелген; заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу туралы 2016 жылғы 7 сәуірдегі анықтама. Корпорацияның кейінгі қайта ұйымдастырылуы орналасқан жерінің өзгеруіне байланысты 2021 жылғы 8 шілдеде жүзеге асырылды. Корпорацияның заңды мекен-жайы: Қазақстан Республикасы, 010000 Нұрсұлтан қаласы, Есіл ауданы, Қабанбай батыр даңғылы, 17 ғимарат, 14 б.с.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі Корпорацияның жалғыз акционері болып табылады. Мемлекеттік корпорация акцияларының мемлекеттік пакетіне иелік ету және пайдалану құқығын жүзеге асыратын орган Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі (бұдан әрі - «Акционер») болып табылады.

Корпорацияның Жарғысына сәйкес келесілер қызметтің негізгі түрлері болып табылады:

1. мемлекеттік қызметтер көрсету, мемлекеттік көрсетілетін қызметтер стандарттары мен регламенттерін сақтау, қызметті алушыларға көрсетілетін мемлекеттік қызметтер көрсету тәртібі туралы хабардар ету, қызметті алушыларға көрсетілетін мемлекеттік қызметтер көрсету мәселелері бойынша өтініштерін қарау, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес «бір терезе» қағидасы бойында құжаттардың жинақталуын тексеру, мемлекеттік қызметтер көрсетуге өтініштер қабылдау және олардың нәтижелерін көрсетілетін қызметті алушыларға беру, мемлекеттік қызметтерді көрсетуге байланысты өзге де қызметтер;
2. ғимараттарды, құрылыстарды және (немесе) олардың құрамындағыларын бастапқы және кейіннен зерттеп-қарау, сондай-ақ ғимараттарға, құрылыстарға және олардың құрамындағыларға кадастрлық нөмір беру, міндетті мемлекеттік тіркеуге жатпайтын жылжымалы мүлік кепілін тіркеуді жүзеге асыру, бағалау қызметі туралы заңнамаға сәйкес жеке тұлғалардың кәсіпкерлік қызметте пайдаланбайтын жылжымайтын мүлік объектілеріне салық салу үшін міндетті бағалау, жер учаскесінің кадастрлық ісін қалыптастыру, жерді экономикалық бағалауды және оған мониторинг жүргізуді, топырақты зерттеуді, геоботаникалық, агрохимиялық зерттеулерді және топырақты бағалауды жүргізуді қамтитын жерлердің сапасын есепке алу, мемлекеттік тіркеу мақсаттары үшін жердің көлемін, жер учаскелерінің меншік иелері мен жер пайдаланушыларды, сондай-ақ жер құқығы қатынастарының басқа да субъектілерін есепке алу, елді мекендерде жер учаскелері үшін төлемақының базалық мөлшерлемелеріне түзету коэффициенттерін белгілей отырып, оларды бағалау аймақтарындағы шекараларының схемаларын жасауды, жер учаскелері үшін төлемақының базалық мөлшерлемелерінің есебін, ауыл шаруашылығын жүргізуге байланысты емес мақсаттар үшін ауыл шаруашылығы алқаптарын алып қою кезіндегі ауыл

1 Жалпы ақпарат (жалғасы)

шаруашылығы өндірісіндегі ысырапты анықтауды қамтитын жерді мемлекеттік кадастрлық бағалау, жылжымайтын мүліктің техникалық тексеру мен жер есебіне қатысты өзге қызметтер;

3. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, мемлекеттік базалық зейнетақы төлемін, жасына байланысты зейнетақы төлемдерін, еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерінің, жәрдемақы төлемдерін, біржолғы және өзге де төлемдерді ұйымдастыру және жүзеге асыру, пайдасына міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары төленген жеке тұлғалардың және бірыңғай зейнетақы жинақтаушы зейнетақы қорынан (БЗЖЗҚ) зейнетақы төлемдерін алушылардың дерекқорын қалыптастыру, келесі қаржы жылына инфляция деңгейінің болжамдарын ескере отырып, агенттердің нақты енгізген міндетті зейнетақы жарналарының, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарының мөлшерін айқындау, міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын және (немесе) өсімпұлдарды дербестендірілген есепке алу, міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын және (немесе) өсімпұлдарды агенттерден бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына аудару, зейнетақы және әлеуметтік төлемдермен байланысты өзге қызметтер;
4. жеке сәйкестендіру нөмірлері негізінде аударымдарды және жарналарды есепке алуды жүзеге асыру және мемлекеттік кіріс органдарымен аударымдарының және (немесе) жарналардың түсімдерін салыстыру, міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға байланысты өзге де қызметтер;
5. жеке тұлғалар үшін тұрғын үйлер, саяжай құрылыстары бойынша салық базасын айқындау;
6. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес табиғи монополиялар субъектілерін желілерге қосуға техникалық шарттар беру және квазимемлекеттік сектор субъектілерінің қызметтер көрсету;
7. жылжымайтын мүлікке құқықтарды оның орналасқан жерінде мемлекеттік тіркеуді жүзеге асыру;
8. міндетті мемлекеттік тіркеуге жатпайтын жылжымалы мүліктің кепілін тіркеу;
9. мемлекеттік жер кадастрын жүргізу;
10. коммерциялық ұйымдар болып табылатын заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және олардың филиалдары мен өкілдіктерін есепті тіркеу.

Корпорация өз қызметінің негізгі мақсаты ретінде кіріс табуды көздемейтін және түскен таза кірісті Акционердің пайдасына бөлуді жүзеге асырмайтын коммерциялық емес ұйым болып табылады.

Корпорация өндіретін және (немесе) өткізетін тауарларға (жұмысқа, қызметтерге) арналған бағаны Қазақстан Республикасының Үкіметі орталық мемлекеттік органдардың арасынан, монополияға қарсы органмен және орталық уәкілетті органмен келісім бойынша айқындайтын Уәкілетті орган белгілейді. Мемлекеттік монополияның қызметіне жатпайтын, Корпорация өндіретін және (немесе) өткізетін тауарларға (жұмысқа, қызметтерге) арналған бағаны Корпорация өз бетімен белгілейді.

Корпорацияның 31 желтоқсан 2021 жылдағы қаржылық есептілігі 10 сәуір 2022 жылы шығаруға бекітілді.

2 Есеп саясатының маңызды ережелері

2.1 Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Осы қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес (бұдан әрі – "ҚЕХС") шығарған Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – "ҚЕХС") және ҚЕХС халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру жөніндегі комитет (бұдан әрі – "ҚЕХС") шығарған интерпретацияларға сәйкес дайындалды. Осы қаржылық есептілік тану күніне бағалау немесе әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдарынан басқа бастапқы құн бойынша есепке алу қағидалары негізінде дайындалды.

Қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

2.2 Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Төменде шығарылған, бірақ Корпорацияның қаржылық есептілігі шығарылған күні күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер берілген. Корпорация осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді күшіне енген күннен бастап қолдануға ниетті.

- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»;
- ХҚЕС (IAS) 1 «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» түзетулері;
- ХҚЕС (IFRS) 3 «Тұжырымдамалық негіздерге сілтемелер» түзетулері;
- ХҚЕС (IAS) 16 «Негізгі құралдар: мақсаты бойынша пайдаланғанға дейінгі түсімдер» түзетулері;
- ХҚЕС (IAS) 37 «Ауыртпалық салатын шарттар – шартты орындауға арналған шығындар» түзетулері;
- ХҚЕС (IFRS) 1 «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын Бірінші қолдану» - халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш қолданатын еншілес ұйым түзетулері;
- ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» түзету-қаржылық міндеттемелерді тану тоқтатылған жағдайда "10% тест" өткізу кезінде комиссиялық сыйақы;
- ХҚЕС (IAS) 41 «ауыл шаруашылығы» – әділ құнды бағалау кезінде салық салу;
- ХҚЕС (IAS) 8 «бухгалтерлік бағаларды анықтау» түзетулер;
- ХҚЕС (IAS) 1 және «есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» ҚЕХС қолдану жөніндегі № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер.

Басшылық жоғарыда көрсетілген стандарттарды қолдану Корпорацияның қаржылық есептілігіне келесі кезеңдерде елеулі әсер етеді деп күтпейді.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу

(а) Шетел валютасын қайта есептеу

Корпорацияның қаржылық есептігі теңгемен білдірілген. Корпорацияның функционалдық валютасы теңге болып табылады.

Операциялар мен қалдықтар

Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда Корпорациямен операция тану критерийлерін қанағаттандырған күнге қолданылатын бағам бойынша олардың функционалдық валютасында ескеріледі.

Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалды валютаның спот-бағамы бойынша қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу және қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырма жиынтық кіріс туралы есепке кіргізіледі.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі - «ҚҚБ») белгіленген орташа өлшенген айырбас бағамдары Қазақстан Республикасындағы ресми айырбас бағамдары ретінде пайдаланылады. ҚҚБ-нің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 431.67 теңге болды (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 1 АҚШ доллары үшін 420.91 теңге).

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(b) Активтер мен міндеттемелерді ағымдағы және ұзақ мерзімді жіктеу

Қаржылық жағдай есебінде Корпорация активтер мен міндеттемелерді олардың ағымдағы (қысқа мерзімді) және ұзақ мерзімді сыныптамасы негізінде ұсынады. Актив ағымдағы (қысқа мерзімді) болып табылады, егер:

- оны сату керек немесе ол әдеттегі операциялық цикл аясында сатуға немесе тұтынуға арналған;
- ол негізінен сауда мақсаттарына арналған;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде өткізу болжанып отыр; немесе
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде 12 (он екі) ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін оны айырбастауға немесе пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді активтер ретінде жіктеледі. Міндеттеме ағымдағы (қысқа мерзімді) болып табылады, егер:

- оны әдеттегі операциялық цикл аясында өтеу керек;
- ол негізінен сауда мақсаттары үшін сақталады;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде өтелуге жатады;
- Корпорацияның есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде 12 (он екі) ай ішінде міндеттемені өтеуді кейінге қалдыруға сөзсіз құқығы жоқ.

Корпорация барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді. Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер Ұзақ мерзімді активтер және міндеттемелер ретінде жіктеледі.

(c) Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бастапқыда өзіндік құны бойынша танылады. Кейінгі есепке алу жинақталған амортизацияны (жерден және аяқталмаған өндірістен басқа) және құнсызданудан болатын зияндарды, олар болған жағдайда, шегере отырып бастапқы құны бойынша жүзеге асырылады. Мұндай құнға құрал-жабдықтардың бөлшектерін ауыстыру құны және егер оларды капиталдандыру критерийлері орындалса, ұзақ мерзімді құрылыс жобалары болған жағдайда қарыздар бойынша шығындар кіреді. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Корпорация осы сияқты құрамдастарды оларға тән болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жекелеген активтер ретінде мойындайды және оларды лайықты түрде амортизациялайды. Сол сияқты, негізгі техникалық шолып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың барлық критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөнделуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте пайда немесе зиян құрамында мойындалады.

Амортизация активтердің пайдалы қызметін бағалау мерзімінің ішінде желілік әдіспен былайша есептеледі:

	<u>Жылдар</u>
Ғимараттар мен құрылыстар	25-50
Көлік активтері	4-5
Басқалары	4-10

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(с) Негізгі құралдар (жалғасы)

Аяқталмаған құрылыс пен жер амортизацияланбайды.

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды құрауыштарын тануды доғару олар шығарылған кезде немесе егер келешекте осы активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық тиімділік алу күтілмеген жағдайда болады. Активті мойындауды тоқтату нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (шығарудан болған таза түсімдер мен активтің баланстық құнының арасындағы айырма ретінде есептелген) активтің мойындалуы тоқтатылған есепті жыл үшін пайда мен зияндарға қосылады.

Таратылу құны, активтерді пайдалы қолдану мерзімі және негізгі құралдардың өтелімі әдістері әрбір жылдық есепті кезеңнің аяғында талданады және қажетіне қарай перспективті негізде түзетіледі.

(d) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге мұнай-газ ресурстарын барлауға арналған лицензияларды, компьютерлік бағдарламаларды сатып алу шығындары кіреді. Материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны - бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген басқа сыйақының өділ құны.

Материалдық емес активтер, пайдалы қызмет етудің қалған есепті мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады. Активтердің күтілетін пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды. Пайдалы қызмет мерзімі әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады.

(e) Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Корпорация әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Корпорация активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (бұдан әрі - «ААЖБ») өтелетін құны - бұл сатуға арналған шығындарды шегергенде, (ААЖБ) активінің өділ құны және (ААЖБ) активін пайдаланудан болатын құндылық.

Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің баланстық құны немесе ААЖБ өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі. Пайдалану құндылығын бағалау кезінде келешек ақша ағындары салық салынғанға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады, әрі ол ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсетеді.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(е) Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Сатуға арналған шығындарды шегергенде әділ құнын анықтау кезінде жуық арадағы нарықтық мәмілелер, егер ондайлар орын алса, ескеріледі. Олар болмаған ретте бағалаудың тиісті үлгісі қолданылады. Мұндай есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналыста болатын баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Корпорация жекелеген активтер жататын Корпорацияның әрбір ААЖБ үшін жеке өзірленетін мұқият жоспарларға және болжамды есептеулерге сүйене отырып құнсыздану сомасын айқындайды. Осы жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте бес жылды құрайды. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бесінші жылдан кейін болжамды келешек ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсім үрдістері есептеледі.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар (қорлардың құнсыздануын қоса алғанда) жиынтық кіріс туралы есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санатының құрамында танылады.

Корпорация әрбір есепті күнге, гудвилді қоспағанда, активтің бұрын мойындалған құнсыздану шығындарының жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілері бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгі бар болса, Корпорация активтің немесе ААЖБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Мұндай құнды қалпына келтіру пайда мен зияндарда мойындалады.

(f) Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Корпорация бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Корпорация іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Корпорация қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды.

Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Корпорация іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек *«Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім»* 15 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(f) Қаржы активтері (жалғасы)

Корпорация қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Корпорация өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заңнамада немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелерде белгіленген мерзімде активті жеткізуді талап ететін қаржылық активтерді сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер («стандартты талаптардағы» сауда) мәмілені жасау күніне, яғни Корпорация өз мойнына активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күнге мойындалады.

Корпорацияның қаржы активтеріне ақша қаражаты, банк салымдары, сауда және басқа да дебиторлық берешек, облигацияларға инвестициялар жатады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- жинақталған пайда мен зияндарды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зияндарды кейіннен қайта жіктеместен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар);
- пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Бұл санат Корпорация үшін барынша орынды болып табылады. Корпорация қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зияндар активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында мойындалады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Корпорация сауда және басқа да дебиторлық берешекті, кредиттік мекемелердегі қаражатты (банк салымдары, ақша қаражаты мен оның баламалары) және облигацияларға инвестициялар жатқызады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына саудаға арналған қаржы активтері, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп бастапқыда танылған кезде Корпорацияның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері немесе міндетті түрде әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жатады.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(f) Қаржы активтері (жалғасы)

Жақын арада сату мақсатымен сатып алынған болса, қаржы активтері саудалауға арналған деп жіктеледі. Бөлек ендірілген туынды құралдарды қоса алғанда, туынды құралдар, олар Корпорацияның қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (жалғасы)

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян туралы есепте танылады.

Корпорацияның бұл санатта қаржы активтері жоқ.

Жинақталған пайда мен зияндарды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Корпорация борыштық құралдарды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалатын болса, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланады:

- бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қаржы активі, оның мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу, сол сияқты қаржы активтерін сату болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарда, пайыздық кіріс, валюта бағамдарының қайта бағалануы және мұндай залалдардың құнсыздануынан немесе қалпына келтірілуінен болған залалдар пайда немесе зиян туралы есепте танылады және амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріндей дәл осылайша есептеледі. Әділ құнның қалған өзгерістері басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады.

Мойындалу тоқтаған кезде басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған әділ құн өзгерістерінің жинақталған сомасы пайданың немесе зиянның құрамына қайта жіктеледі.

Корпорацияның бұл санатта қаржы активтері жоқ.

Мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зияндарды кейіннен қайта жіктестен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар)

Бастапқы мойындау кезінде Корпорация өз қарауына қарай, бірақ одан кейіннен бас тарту құқығынсыз, үлестік құралдарға жасалған инвестицияларды басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеу жөнінде шешім қабылдай алады, егер олар «Қаржы активтері: ұсыну» 32 ХҚЕС-ке (IAS) сай меншікті капиталдың анықтамасына жауап бермесе және саудаға арналмаса. Мұндай жіктеу туралы шешім әрбір құрал бойынша бөлек қабылданады.

Мұндай қаржы активтері бойынша пайда мен залалдар ешқашан пайданың немесе зиянның құрамына жіктелмейді. Дивидендтер, Корпорация қаржы активі құнының бір бөлігінің өтемақысы ретінде мұндай түсімдерден пайда алған жағдайлардан басқа, дивидендтерді алуға құқық белгіленгенде пайда немесе зиян туралы есепте басқа да кіріс ретінде танылады. Мұндай жағдайда осындай пайда басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Корпорацияның қарауына қарай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған деп жіктелген үлестік құралдар құнсыздану мәніне бағаланбайды. Корпорацияның бұл санатта қаржы активтері жоқ.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(f) Қаржы активтері (жалғасы)

Мойындауды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) мойындалуын тоқтатады (яғни, Корпорацияның қаржылық жағдай туралы есебінен алынып тасталады), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Корпорация активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Корпорация барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бергенде, не болмаса (б) Корпорация барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Корпорация өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Корпорация активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Корпорация берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады.

Бұл жағдайда Корпорация тиісті міндеттемені де мойындайды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Корпорация сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Корпорация талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша танылады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Қаржы активтерінің құнсыздануы туралы толық ақпараттың ашылып көрсетілуі келесі ескертпелерде көрсетілген:

- елеулі есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (3-ескертпе);
- облигацияларға инвестициялар (6-ескертпе)
- сауда дебиторлық берешек (8-ескертпе);
- банктік салымдар (10-ескертпе);
- ақша қаражаты мен оның баламалары (11-ескертпе).

Корпорация пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық қарыздар мен басқа да борыштық қаржы активтері бойынша күтілетін несиелі залалдарының (КНЗ) бағалау резервін көрсетеді. КНЗ ұйымға шарттарға сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Корпорация алынуын күтіп отырған барлық ақша ағындары арасындағы айырма ретінде есептеледі. КНЗ дәл осындай несиелік рейтингісі бар ұқсас құрал үшін бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге тең болатын мөлшерлеме бойынша дисконтталады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелі тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелі залалдары) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелі залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелі тәуекелі айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелі залалдары) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелі залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(f) Қаржы активтері (жалғасы)

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Корпорация КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Корпорация несиелік тәуекелінің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік залалдарына тең сомада залалдарға бағалау резервін мойындайды. Корпорация қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын факторларды ескере отырып түзетілген несиелік залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесін ескере отырып дайындалған бағалау резервтерінің моделін пайдаланды.

Кредиттік мекемелердегі қаражатқа қатысты (банк салымдары, ақша қаражаты мен оның баламалары) Корпорация 12 айлық кезең үшін күтілетін несиелік залалдарын есептеді. 12 айлық күтілетін несиелік залалдары – есепті күннен кейін 12 айдың ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолттардың салдарынан туындайтын күтілетін несиелік залалдарын білдіретін бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік залалдарының бір бөлігі. Дегенмен қаржы құралы бойынша несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап едәуір ұлғайған жағдайда залалдардың бағалау резерві бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік залалдарына тең болатын сомада бағаланады.

Корпорация несиелік тәуекелінің едәуір ұлғаюы болды деп есептейді, егер шарт бойынша төлем мерзімі 30 күннен артық өтсе. Егер шарт бойынша төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Корпорация, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Корпорация ұстап қалатын несиелік сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Корпорацияның шарт бойынша көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады.

(g) Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе зиян; несиелер мен қарыз алулар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі. Корпорация өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы мойындау кезінде жіктейді.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (қарыздар, несиелер мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады.

Корпорацияның қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне тәуелді болады:

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Бастапқы мойындалғаннан кейін сауда және басқа да кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып амортизацияның есептелуіне қарай пайданың немесе зиянның құрамында танылады.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(g) Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Мойындауды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол несие берушінің алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда немесе зиян құрамында мойындалады.

(h) Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға жатады, ал нетто-сома қаржылық жағдай туралы есепте қазіргі кезде танылған сомаларды өзара есепке алуға заңгерлік қорғауды қамтамасыз ету, сондай-ақ есеп айырысуды нетто-негізде жасау не болмаса активтерді өткізу және сонымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеуге ниеті болғанда көрсетілуі тиіс.

(i) Қорлар

Қорлар қос көлемнің ең азы бойынша бағаланады: сатып алудың бастапқы құны немесе сатудың таза ықтимал бағасы бойынша.

Қорлардың бастапқы құнына қорларды тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады.

Сатудың таза ықтимал бағасы өндірісті аяқтауға арналған есепті шығындарды және өткізуге арналған есепті шығындарды шегере отырып, әдеттегі қызметтің барысында сатудың есепті бағасы ретінде анықталады.

Қорлардың өзіндік құны орташа алынған әдісті пайдалана отырып айқындалады.

(j) Ақша қаражаты мен оның баламалары

Қаржылық жағдай туралы есептегі ақша қаражаты мен оның баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, банкілердегі ақша қаражатын, қысқа мерзімді банк салымдары мен өтеудің бастапқы мерзімі үш айдан аспайтын басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестицияларды қамтиды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары өтелмеген банкілік овердрафттарды шегеріп тастағанда, жоғарыдағы анықтамаға сай ақшалай қаражаттан және қысқа мерзімді банк салымдарынан тұрады.

(k) Түсімді және басқа да кірістерді тану

Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім тауарларға немесе қызметтерге бақылау сатып алушыға берілгенде және өтемақыны көрсететін сомада бағаланған кезде танылады, соған құқықты Корпорация мұндай тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуды күтіп отыр.

Корпорация пайда алуды көздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес талдайды.

Корпорация барлық мұндай шарттар бойынша принципал ретінде болады деген тұжырымға келді (өйткені шарттар бойынша өз мойнына алған міндеттемелерді алған негізгі тарап болып табылғандықтан, пайда алып, шарттармен байланысты тәуекелдерді қабылдайды).

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(к) Түсімді және басқа да кірістерді тану (жалғасы)

Корпорацияның қаржылық есептілігінде негізінен қызметтердің келесі түрлері бойынша түсімді мойындайды: зейнетақы және әлеуметтік төлемдер бойынша қызметтерді көрсетуден түскен түсім, жер кадастрының және жылжымайтын мүлікті техникалық зерттеу қызметтерін көрсетуден түскен түсім, мемлекеттік қызметтерді көрсетуден түскен түсім.

Зейнетақы және әлеуметтік төлемдер бойынша қызметтерді көрсетуден түскен түсім

Түсімнің бұл түрі мемлекет есебінен төленетін зейнетақы, жәрдемақы сомалары мен басқа да төлемдердің аударылуын басқару үшін түсімді білдіреді. Корпорация түсімнің мұндай түрін уақыт сәтіне мойындайды.

Жер кадастрының және жылжымайтын мүлікті техникалық зерттеу қызметтерін көрсетуден түскен

Түсімнің бұл түрі жер пайдаланушыларының пайда болу жобаларын жасау жұмыстары, жерде жер учаскелерінің шекараларын белгілеу жұмыстары және жерде жер пайдаланушыларының жобаларын белгілеу жұмыстары үшін түсімді білдіреді. Корпорация түсімнің бұл түрін, сол бойынша түсім уақыт кезеңінің ішінде танылатын «Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Жер ресурстарын басқару комитеті» РМК-мен жасалған шартты қоспағанда, уақыт сәтіне мойындайды.

Мемлекеттік қызметтерді көрсетуден түскен түсім

Түсімнің бұл түрі халыққа қызмет көрсету орталықтарының қызметін үйлестіру, мемлекеттік жер кадастрының мәліметтерін бергені үшін, ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің топырақ бонитетін айқындау және геоботаникалық зерттеу үшін түсімді білдіреді. Корпорация түсімнің мұндай түрін уақыт сәтіне мойындайды.

Сауда дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек Корпорацияның шартсыз болып табылатын өтемақы сомасына құқығын білдіреді (яғни ақы төлеу мерзімінің орын алуы үшін тек уақыт қана қажет).

Шарттық міндеттемелер

Шарттық міндеттеме – Корпорация сатып алушыдан өтемақыны (немесе өтемақы сомасын) алған тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға беру міндеттемесі. Сатып алушы өтемақыны Корпорация тауарды немесе қызметті сатып алушыға беру сәтіне дейін төлеген жағдайда, Корпорация шарттық міндеттемені төлемді жүзеге асыру сәтіне немесе төлем төленуге жататын болған сәтте (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай) мойындайды. Корпорация шарт бойынша өз міндеттемелерін орындағанда шарттық міндеттеме түсіммен мойындалады.

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, сондай-ақ басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып танылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл қаржы құралын болжамды пайдалану мерзімінің бойында немесе егер бұл орынды болса, қаржы активінің немесе міндеттеменің таза баланстық құнына дейінгі ұзақ емес кезеңнің ішінде күтілетін келешек төлемдерді немесе ақша қаражатының түсімдерін дәл дисконттайтын мөлшерлеме. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландырудан алынған табыс ретінде көрсетіледі.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(I) Жалдау

Келісім жасалған кезде Корпорация келісім жалдау болып табылатындығын немесе оның жалдау белгілері бар-жоғын бағалайды, яғни Корпорация келісім-шарттың белгілі бір уақыт аралығында сәйкестендірілген активті пайдалануды бақылау құқығын өтеудің орнына беретіндігін анықтайды.

Корпорация жалға алушы ретінде

Корпорация қысқа мерзімді жалға алуға қатысты танудан босатуды өзінің қысқа мерзімді жалдау шарттарына (яғни, жалдау басталған күнгі жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын және базалық активті сатып алуға опционды қамтымайтын шарттарға) қолданады. Корпорация сондай-ақ құны төмен деп саналатын жалдау шарттарына құны төмен активтерді жалға алуға қатысты танудан босатуды қолданады. Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

Корпорация активтерді жалдау басталған күнгі пайдалану құқығы нысанында таниды (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күн). Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзетіле отырып, жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріле отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құны жалдау бойынша танылған міндеттемелердің шамасын, жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегере отырып, жалдаудың басталу күніне немесе осындай күнге дейін жүргізілген бастапқы тікелей шығындарды және жалдау төлемдерін қамтиды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер сызықтық әдіспен мынадай кезеңдердің: жалға алу мерзімі немесе активтерді пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі неғұрлым қысқа мерзімге амортизацияланады.

Жалдау басталған күні Корпорация жалдау мерзімі ішінде жүзеге асырылуы тиіс жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау бойынша міндеттемелерді таниды. Жалдау төлемдеріне кез-келген ынталандыру төлемдерін алып тастағандағы тіркелген төлемдер, индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жалдау төлемдері және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленуі күтілетін сомалар кіреді. Жалдау төлемдеріне, егер компанияның осы опционды орындайтынына жеткілікті сенім болса, сатып алу опционының орындалу бағасы және егер жалдау мерзімі компанияның опционды тоқтатуды ықтимал орындауын көрсетсе, жалдауды тоқтату үшін айыппұл төлеу кіреді. Индекске немесе ставкаға тәуелді емес ауыспалы жалдау төлемдері осындай төлемдерді жүзеге асыруға әкеп соқтыратын оқиға немесе шарт басталған кезеңде шығыстар ретінде танылады (олар қорларды өндіру үшін жұмсалған жағдайлардан басқа).

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Корпорация жалдау басталған күні қарыз алудың нарықтық мөлшерлемесін пайдаланады, өйткені жалдау шартына енгізілген пайыздық мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін емес. Жалдау басталған күннен кейін жалдау бойынша міндеттемелердің шамасы пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Бұдан басқа, компания жалға алу бойынша міндеттемелердің баланстық құнын қайта бағалауды жаңарту, жалдау мерзімі өзгерген, жалдау төлемдері өзгерген (мысалы, индекстің немесе осындай төлемдерді айқындау үшін пайдаланылатын мөлшерлеменің өзгеруіне байланысты болашақ төлемдердің өзгеруі) немесе базалық активті сатып алуға опционды бағалау өзгерген жағдайда жүргізеді.

Корпорация жалға беруші ретінде

Корпорацияда активті иеленумен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалар қалатын жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Пайда болған жалдау кірісі жалдау мерзімі ішінде сызықтық әдіспен ескеріледі және өзінің операциялық сипатына байланысты пайда немесе шығын туралы есепте кіріске қосылады. Операциялық жалдау шартына жасасу кезінде келтірілген бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына енгізіледі және жалдау мерзімі ішінде жалға беруден түскен кіріс сияқты негізде танылады. Шартты жалдау ақысы ол алынған кезеңдегі түсімнің құрамында танылады.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(m) Салықтар

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдары өтеуге талап етуі немесе салық органдарына төлеуі күтілетін сомада бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық ставкалары мен салық заңнамасы – бұл Қазақстан Республикасында есепті күні қабылданған немесе мәні бойынша қабылданған ставкалар мен заңдар.

Тікелей меншікті капиталда танылған баптарға жататын ағымдағы табыс салығы кірістер мен шығындар туралы есепте емес, меншікті капиталдың құрамында танылады. Корпорация басшылығы салық декларацияларында көрсетілген позицияларды бағалауды мезгіл – мезгіл жүзеге асырады, оларға қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін және қажет болған жағдайда Бағалау міндеттемелерін жасайды.

Мерзімі ұзартылған салық

Мерзімі ұзартылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- мерзімі ұзартылған салық міндеттемесі гудвилді, активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біріктіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестермен инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын мерзімі кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- еншілес компанияларға, ассоциацияланған компанияларға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте пайдаланылады және соған қарсы уақыт айырмалары қолданылуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген айтарлықтай ықтималдылық бар дәрежеде ғана мойындалады.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, мерзімі ұзартылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады.

2.3 Есеп саясатының маңызды ережелеріне қысқаша шолу (жалғасы)

(m) Салықтар (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күнге қолданылып жүрген немесе мәні бойынша қабылданған салық ставкаларына (және салық заңнамасына) сүйене отырып, активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылуы күтіліп отырған салық ставкалары бойынша бағаланады. Пайданың немесе залалдың құрамында танылмаған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайданың немесе залалдың құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтардың баптары ЖСҚ құрамында не тікелей меншік капиталында олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес танылады.

Корпорация кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін, егер оның ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуға заңды түрде қорғалған құқығы болса және кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері бір салық органы операцияларына салық салынатын сол ұйымнан не операцияларына салық салынатын әртүрлі ұйымдардан алатын пайдаға салынатын салықтарға жатады., не нетто-негізде ағымдағы салық міндеттемелері мен активтері бойынша есеп айырысуды жүзеге асыруға не осы активтерді өткізуге және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің немесе активтерінің елеулі сомаларын өтеу немесе өтеу күтілетін болашақ кезеңдердің әрқайсысында бір мезгілде осы міндеттемелерді өтеуге ниеттенеді.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Сатулар бойынша ҚҚС тауарларды жөнелту немесе қызметтер көрсету кезінде бюджетке төлеуге жатады. Сатып алу бойынша ҚҚС өнім жеткізушіден салықтық шот-фактураны алу кезінде сату бойынша ҚҚС-пен бірге есепке алынуы тиіс.

Түсім, шығыстар мен активтер активтерді немесе қызметтерді сатып алу бойынша пайда болған ҚҚС салық органдары өтейтін жағдайларды қоспағанда, ҚҚС-тың сомасы шегеріліп, танылады; бұл жағдайда ҚҚС тиісінше активті сатып алу шығыстарының бір бөлігі немесе шығыстар бабының бір бөлігі ретінде танылады.

Салық заңнамасы нетто негізде ҚҚС бойынша бюджетпен есеп айырысуды жасауға рұқсат етеді. Тиісінше, солар бойынша есеп айырысулар есепті күнге болмаған сатулар мен сатып алулар бойынша ҚҚС нетто-негізде қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі.

Салық заңнамасының және Корпорацияның қызметінің ерекшелігіне орай өтелуге жататын ҚҚС-тың белгілі бір бөлігі келесі жылдарға ауыстырылуы мүмкін. ҚҚС-ның мұндай бөлігі ұзақ мерзімді актив ретінде жіктеледі, құнсыздану мәніне бағаланады және бар ААЖБ-ға бөлінген жеке актив ретінде қаралады.

Дебиторлық және кредиторлық берешек ҚҚС сомаларын ескере отырып көрсетіледі.

Салық органы өтейтін немесе төлейтін ҚҚС-тың таза сомасы өтелуге жататын ҚҚС және басқа да салықтар бойынша алдын ала төлемдер құрамына, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген төленуге жататын басқа да салықтар құрамына қосылады.

(n) Шартты міндеттемелер және шартты активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте ескерілмейді. Олар егер ресурстардың ағып кету және экономикалық пайда мүмкіндігі шамалы ықтимал болып табылмағанда ғана ашылады.

Шартты активтер қаржылық есептілікте ескерілмейді. Олар экономикалық пайданың түсуі ықтимал болып табылғанда ашылып көрсетіледі.

(o) Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті жыл аяқталғаннан кейін орын алған және қаржылық жағдай туралы есепті дайындау күніне болған шарттардың дәлелдерін білдіретін оқиғалар (түзетуші оқиғалар) қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар мәнді болса, қаржылық есептіліктің ескертпелерінде ашылады.

2.4 Есеп саясатындағы өзгерістер және ақпарат беру

Қаржылық есептілікті жасау кезінде қабылданған есеп саясаты, 2021 жылдың 1 қаңтарында қолданысқа енгізілген қабылданған жаңа стандарттарды қоспағанда, Корпорацияның 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы жылдық қаржылық есептілігін жасау кезінде қолданылатындарға сәйкес келеді. Корпорация шығарылған, бірақ әлі күшіне енген басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қабылдаған жоқ.

ХҚЕС 9, ХҚЕС 39, ХҚЕС 7, ХҚЕС 4 және ХҚЕС 16 түзетулер – Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы – 2 кезең

Түзетулер банкаралық ұсыныс мөлшерлемесі (IBOR) айтарлықтай тәуекелсіз балама пайыздық мөлшерлеменен ауыстырылған кезде қаржылық есептілік салдарын шешу үшін қолданылатын уақытша босатуларды қарастырады.

Түзетулер келесіні көздейді:

- келісім-шарттағы өзгерістер немесе реформамен тікелей талап етілетін ақша ағынындағы өзгерістер нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне баламалы өзгермелі пайыздық мөлшерлемедегі өзгерістер ретінде қарастырылуы тиіс практикалық оңайлату;
- хеджирлеу қатынастарының анықтамасына және хеджирлеу құжаттамасына IBOR реформасы талап ететін өзгерістерге хеджирлеу қатынасын тоқтатпай рұқсат етіледі;
- тәуекелсіз мөлшерлемесі бар құрал хеджирлеу қатынасында тәуекелді құрамдас ретінде анықталған кезде субъектілерге бөлек анықталатын құрамдас бөліктер талабын орындау қажеттілігінен уақытша босату беріледі.

Бұл түзетулер Корпорацияның қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ. Корпорация, қажет болған жағдайда, алдағы кезеңдерде практикалық мақсатты қолдануды көздейді.

ХҚЕС (IFRS) 16 түзетулері – «2021 жылғы 30 маусымнан кейін әрекет ететін Covid-19 пандемиясымен байланысты жалға беру бойынша жеңілдіктер»

2020 жылдың 28 мамырында ХҚЕС Covid-19 пандемиясымен байланысты IFRS 16 жалдау – жалдау концессиясына түзету шығарды. Түзету жалға алушыларды Ковид-19 пандемиясының тікелей салдары ретінде пайда болған жалдау концессиялары жағдайында жалдау өзгерістерін есепке алу үшін 16 ХҚЕС талаптарын қолданудан босатуды қарастырады. Практикалық мақсатқа сәйкес, жалға алушы Ковид-19 пандемиясына байланысты жалға беруші жасаған жалға беру концессиясы жалға беруді өзгерту болып табылмайтынын талдамауы мүмкін. Бұл шешімді қабылдаған жалға алушы Ковид-19 пандемиясына байланысты жалдау төлемінің кез келген өзгерісін, егер ол келісім-шартты өзгерту жалдау төлемі болмаса, IFRS 16-ға сәйкес өзгеріс есепке алынатындай есепке алуы керек.

Түзету 2021 жылдың 30 маусымына дейін қолданылуы керек еді, бірақ Ковид-19 пандемиясының жалғасуына байланысты 2021 жылдың 31 наурызында ХҚЕС практикалық мақсатты қолдануды 2022 жылдың 30 маусымына дейін ұзарту туралы шешім қабылдады.

Жаңа түзету 2021 жылдың 1 сәуірінен басталатын жылдық есепті кезеңдерге қолданылады. немесе осы күннен кейін.

Корпорацияда Ковид-19-ға байланысты жалға беру жеңілдіктері жоқ, бірақ қажет болған жағдайда ақылға қонымды мерзімде практикалық мақсатты қолдануды жоспарлап отыр.

3 Маңызды есептік пайымдаулар, бағалаулар мен жорамалдар

Корпорацияның қаржылық есептілігін әзірлеу оның басшылығынан есепті кезеңнің соңына пікір білдіруін, есепте көрсетілетін түсім сомаларына, шығыстарға, активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы ақпараттың ашылып көрсетілуіне ықпал ететін бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік соған қатысты осы сияқты жорамалдар мен бағалаулар қабылданған активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына келешекте елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Корпорация әрбір қаржы жылының соңында жылына кем дегенде бір рет негізгі құралдардың қалған пайдалы қызмет ету мерзімін бағалайды, егер күту өткен бағалаудан ерекшеленген жағдайда, өзгерістер 8 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес *«Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателер»* есеп бағалауларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Қаржы активтері бойынша резервтер

Корпорация дебиторлық берешек және кредиттік мекемелердегі қаражат пен облигацияларға инвестициялар бойынша күтілетін несие залалдарына резервтерді құрады (ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары).

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты күтілетін несие залалдарын бағалау кезінде Корпорация стандартта көзделген жеңілдетілген тәсілді қолданды және көрсетілген қаржы құралдарының бүкіл өмірлік мерзім үшін күтілетін несие залалдарын есептеді. Корпорация қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын факторларды ескере отырып түзетілген несие залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесін ескере отырып дайындалған бағалау резервтерінің моделін пайдаланды.

Кредиттік мекемелердегі қаражатқа (банк салымдары, ақша қаражаты мен оның баламалары) және облигацияларға инвестицияларға қатысты Корпорация 12 айлық кезең үшін күтілетін несие залалдарын есептеді. 12 -айлық күтілетін несие залалдары – есепті күннен кейін 12 айдың ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолттардың салдарынан туындайтын күтілетін несие залалдарын білдіретін бүкіл мерзім үшін күтілетін несие залалдарының бір бөлігі. Дегенмен қаржы құралы бойынша несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап едәуір ұлғайған жағдайда залалдардың бағалау резерві бүкіл мерзім үшін күтілетін несие залалдарына тең болатын сомада бағаланады.

Корпорация несие тәуекелінің едәуір ұлғаюы болды деп есептейді, егер шарт бойынша төлем мерзімі 30 күннен артық өтсе. Егер шарт бойынша төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептеледі. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Корпорация, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Корпорация ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Корпорацияның шарт бойынша көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады.

Осылайша, 2021 және 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға резервтер тиісінше 3.062.118 мың теңге және 3.329.306 мың теңге сомасында қалыптасты (6, 8, 10 және 11-ескертпелер).

Салық салу

Күрделі салық заңнамасын, салық заңнамасындағы өзгерістерді, сондай-ақ салық салынатын келешек табыс сомаларын және оларды алу мерзімдерін түсінуге қатысты айқынсыздық бар. Шарттық қатынастардың күрделілігін есепке ала отырып, нақты нәтижелер мен қабылданған болжалдар арасында пайда болатын айырма немесе осындай болжалдардың келешек өзгерістері есептілікте көрсетілген шығыстар сомасын немесе пайдаға салынатын салық бойынша кірістер сомасын түзетуге әкеп соқтырады.

*«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемөн ұсынылды*

3 Маңызды есептік пайымдаулар, бағалаулар мен жорамалдар (жалғасы)

Негізделген жорамалдарға сүйене отырып, Корпорация салық органдары жүргізетін салықтық тексерудің ықтимал салдарына резервтерді құрады. Осындай резервтердің шамасы әр түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне және салық төлеуші компанияның және тиісті салық органының салық заңнамасының әртүрлі интерпретацияларына байланысты. Түсіндірулердегі осындай айырмашылықтар елде басым болатын шарттарға қарай мәселелердің көпшілігі бойынша туындап қалуы мүмкін.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер

Мерзімі ұзартылған салық активтері соған қарсы салық залалдары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайданы алу ықтимал болып табылатын шамада есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық залалдары мен салық жеңілдіктері бойынша танылады.

Болашақ салық салынатын пайданың ықтимал мерзімі мен көлеміне және салықты жоспарлау стратегиясына негізделген қаржылық есептілікте танылуы мүмкін кейінге қалдырылған салық активтерінің сомасын анықтау үшін басшылықтың маңызды пікірі қажет. 2021 жылғы 31 желтоқсанда танылған кейінге қалдырылған салық активтері 977,765 мың теңгені (2020 ж. 31 желтоқсан: 986.758 мың теңге) құрады (24-ескертпе).

2021 және 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Корпорацияда мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері болған жоқ.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
 Барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

4 Негізгі құралдар

2021 және 2020 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы негізгі құралдардың қозғалысы былайша берілген:

	Ғимараттар мен			Аяқталмаған		Жиыны
	Жер құрылыстар	Көлік активтері	Басқалары	құрылыс	құрылыс	
Бастапқы құны	1,532,259	19,257,877	2,371,021	11,335,766	155,262	34,652,185
2020 жылғы 1 қаңтарда						
Түсімдер	8,998	1,786	120,868	1,296,450	107,841	1,535,943
Ауыстырулар мен аударымдар	-	45,850	-	62	(45,912)	-
Есептен шығару	(78)	(7,282)	(23,599)	(538,515)	-	(569,474)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	1,541,179	19,298,231	2,468,290	12,093,763	217,191	35,618,654
Түсімдер	-	-	-	2,238,381	114,781	2,353,162
Жарғылық капиталға салым	882,973	2,745,250	-	259,604	-	3,887,827
Ауыстырулар мен аударымдар	-	88,815	6,260	26,333	(121,408)	-
Материалдық емес активтерге аудару	-	-	-	(3,864)	-	(3,864)
Есептен шығару	(4,653)	(317,248)	(86,346)	(493,897)	(128,681)	(1,030,825)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	2,419,499	21,815,048	2,388,204	14,120,320	81,883	40,824,954

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
 барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

4 Негізгі құралдар (жалғасы)

	Ғимараттар мен		Аяқталмаған	
	Жер құрылыстар	Көлік активтері	Басқалары	құрылыс
Жинақталған тозу	(36,085)	(1,743,885)	(6,852,391)	(128,681)
2020 жылғы 1 қаңтарда	-	(404,585)	(1,920,118)	-
Тозу	-	570	487,027	-
Есептен шығару	-	(1,621,059)	(8,285,482)	(128,681)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	(36,085)	(2,147,900)	(8,285,482)	(12,219,207)
Тозу	-	(441,658)	(1,694,246)	-
Құнсыздануы	-	2,919	96	128,681
Есептен шығару	-	33,275	471,384	-
2021 жылғы 31 желтоқсанға	(36,085)	(2,553,364)	(9,508,248)	(13,932,139)
Қалдық құны	1,505,094	17,150,331	3,808,281	88,510
2020 жылғы 31 желтоқсанға	2,383,414	19,261,684	553,762	81,883
2021 жылғы 31 желтоқсанға			4,612,072	26,892,815

Толық амортизацияланған, бірақ компания пайдаланатын негізгі құралдардың жалпы баланстық құны 2021 жылғы 31 желтоқсанға 2,410,979 мың теңгені құрайды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 1,603,256 мың теңге).

«Жарғылық капиталға салым» жолы есепті күні тіркелуі аяқталмаған акциялар бойынша акционер алдындағы берешегі бойынша 844 633 мың теңге сомасында негізгі құралдардың түсуін қамтиды (12-ескертпе).

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

5 Материалдық емес активтер

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша материалдық емес активтер былайша көрсетілген:

			Аяқталмаған	
	Лицензиялар	Бағдарламалы	құрылыс	Жиыны
Бастапқы құны	509,992	605,723	414,764	1,530,479
2020 жылғы 1 қаңтарда				
Түсімдер	2,449	36,257	215,703	254,409
Есептен шығару	(122)	(8,085)	-	(8,207)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	512,319	633,895	630,467	1,776,681
Түсімдер	277,065	177,678	-	454,743
Негізгі құралдардан аударылды	-	3,864	-	3,864
Есептен шығару	(854)	(15,000)	-	(15,854)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	788,530	800,437	630,467	2,219,434
Жинақталған тозу				
2020 жылғы 1 қаңтарда	(166,642)	(449,944)	-	(616,586)
Тозу	(107,074)	(42,595)	-	(149,669)
Есептен шығару	120	8,083	-	8,203
2020 жылғы 31 желтоқсанға	(273,596)	(484,456)	-	(758,052)
Тозу	(87,711)	(31,328)	-	(119,039)
Есептен шығару	854	14,572	-	15,426
2021 жылғы 31 желтоқсанға	(360,453)	(501,212)	-	(861,665)
Қалдық құны				
2020 жылғы 31 желтоқсанға	238,723	149,439	630,467	1,018,629
2021 жылғы 31 желтоқсанға	428,077	299,225	630,467	1,357,769

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған активтер бірыңғай мемлекеттік жылжымайтын мүлік кадастрының ақпараттық жүйесін өзірлеуге кеткен шығындарды білдіреді. Аталған ақпараттық жүйені құру жұмыстары «Жол картасы» кәсіпкерлікті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасына сәйкес жер қоры және жылжымайтын мүлік туралы бірыңғай ұлттық деректер базасын құру бойынша жүргізілуде. Бағдарлама ақпараттық қауіпсіздік талабына сәйкестігіне сынақтан сәтті өткеннен кейін тиісті нормативтік құқықтық акт қабылданғаннан кейін 2 ай ішінде ақпараттық жүйені коммерциялық пайдалануға енгізуді көздейді. Осы қаржылық есеп беру күніне аталған ақпараттық жүйеге қатысты нормативтік құқықтық актілер қабылданған жоқ.

6 Облигацияларға инвестициялар

2019 жылғы қаңтарда Корпорация 2034 жылғы 15 қаңтарға дейін өтеу мерзімімен және жылдық 0,1% сыйақы мөлшерлемесімен 8.500.000 мың теңге номиналды құнымен «Цесна Банк» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Бастапқы тану кезінде облигациялар сыйақының тиісті нарықтық мөлшерлемелерін пайдалана отырып, 1.528.288 мың теңгені құрайтын әділ құнмен бағаланды. Мойындау күніне облигациялардың номиналды құны мен әділ құн арасындағы 3.100.321 мың теңге мөлшеріндегі айырма меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есепте Акционерге бөлу ретінде мойындалды. Танылған дисконттың амортизациясы Корпорацияның қаржылық кірісіне қосылады (23-ескертпе). 2021 және 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланбаған дисконт сальдосы 6.347.613 мың теңгені және 6.575.831 мың теңгені құрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигацияларға инвестициялар бойынша күтілетін шығындарға резерв тиісінше 81,785 мың және 169,172 мың теңгені құрады.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

7 Қорлар

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қорлар былайша көрсетілген:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Қағаз	285,638	460,873
Бензин	106,974	173,330
Картридждер	275,292	179,537
Басқасы	621,593	607,674
	<u>1,289,497</u>	<u>1,421,414</u>

8 Сауда және басқа да дебиторлық берешек

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда және басқа да дебиторлық берешек былайша көрсетілген:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	971,570	686,174
Үшінші тараптардың өзге дебиторлық берешегі	147,069	115,932
Қызметкерлердің дебиторлық берешегі	49,565	18,123
Минусы: күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв	(240,989)	(101,325)
	<u>927,215</u>	<u>718,904</u>

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты күтілетін несие залалдарының резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
1 қаңтарға	101,325	110,593
Бір жылда есептелгені	146,047	42,130
Есептен шығару	(6,383)	(51,398)
31 желтоқсанға	<u>240,989</u>	<u>101,325</u>

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына Корпорацияның сауда және басқа да дебиторлық берешегі теңгемен көрсетілген және пайызсыз болып табылады.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгеммен ұсынылды

8 Сауда және басқа да дебиторлық берешек (жалғасы)

31 желтоқсанда пайда болу мерзімдері бойынша сауда және басқа да дебиторлық берешекті талдау былайша берілген:

	2021	2020
Мерзімі өтпеген, құнсызданбаған	-	-
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған		
<30 күн	661,370	596,341
30 – 60 күн	84,198	53,998
61 – 90 күн	68,470	12,334
91 – 120 күн	22,171	4,279
> 120 күн	41,441	33,829
	877,650	700,781

9 Басқа да ағымдағы активтер

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басқа да ағымдағы активтер былайша көрсетілген:

	2021	2020
Келешек кезеңдердің шығыстары	98,632	191,836
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	31,527	19,675
Берілген аванстар	20,959	14,311
Басқасы	685	-
	151,803	225,822

Бес жылдық мерзімге сенімгерлікпен басқару шартының негізінде Корпорация «Халыққа қызмет көрсету орталықтарының біріктірілген ақпараттық жүйесі» мемлекеттік ақпараттық жүйесінің (бұдан әрі – ХҚКО ҮАЖ) сенімгерлік басқарушысы болып табылады. Бұл жүйе Корпорацияның қызметінде қолданылады. Корпорация осы шығындарды кейінге қалдырылған шығыстар ретінде көрсете отырып және сенімгерлік басқару шартының әрекет ету мерзімі ішінде кейінге қалдырылған шығыстарды амортизациялай отырып, ХҚКО ҮАЖ жетілдіреді және нақтылайды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған шығыстар ХҚКО ҮАЖ бойынша шығындарды қамтымайды, өйткені олар көрсетілген қызметтердің құнына 122 528 мың теңге сомасында толығымен есептелген (2020 жылғы 31 желтоқсан: 122 528 мың теңге).

Сенімгерлік басқару шарты бойынша ХҚКО ҮАЖ табысты басқаруды ескере отырып және ХҚКО ҮАЖ толық әзірлеу және қолдау мақсатында Корпорацияның Жалғыз акционері ХҚКО ҮАЖ-ны 2022 жылы Корпорация балансына беру туралы шешім қабылдады.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгеммен ұсынылды

10 Банк салымдары

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банк салымдары былайша көрсетілген:

	Жылдық		2021	2020
	сыйақы	Орналастыру		
	мөлшерлемесі	мерзімі (аймен)		
«Проблемалық кредиттер қоры» АҚ	-	-	2,734,366	3,056,071
«Қазақстандағы Қытай Банкі» ЕБ АҚ	3.5%	6	1,400,000	-
«Сбербанк» АҚ	4.5%	12	-	1,347,888
Алынуға жататын сыйақы			17,238	-
Минусы: күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв			<u>(2,736,183)</u>	<u>(3,058,139)</u>
			<u>1,415,421</u>	<u>1,345,820</u>

Банк салымдары бойынша күтілетін несие залалдарының резервіндегі өзгеріс былайша көрсетілген:

	2021	2020
1 қаңтарға	3,058,139	3,085,862
Бір жылда есептелгені	<u>(321,956)</u>	<u>(27,723)</u>
31 желтоқсанға	<u>2,736,183</u>	<u>3,058,139</u>

«Проблемалық кредиттер қоры» АҚ

2017 және 2018 жылдары Корпорация «Астана Банкі» АҚ-ның депозит шотында ақша қаражатын орналастырды. 2018 жылғы 2 мамырда «Астана Банкі» АҚ корпоративтік, сол сияқты бөлшек клиенттер үшін қолма-қол және дебеттік транзакцияларға қосымша шектеулер туралы ресми жария етті.

2018 жылғы 5 қыркүйекте салымды тоқтату туралы келісім қабылданды, соның барысында «Астана Банкі» АҚ-ның Корпорация алдындағы берешек сомасы 3,105,188 мың теңгені құрайтындығы расталды. Дәл сол күні борышты аудару шарты жасалды, соған сай «Астана Банкі» АҚ Корпорация алдындағы 3,105,188 мың теңге мөлшеріндегі берешек сомасын «Проблемалық кредиттер қоры» АҚ-на (бұдан әрі «Қор») аударды.

2018 жылғы 6 қыркүйекте талап ету құқықтарын басқаға беру шарты жасалды, соған сай «Астана Банкі» АҚ-ның пайдасына міндеттемелерді өндіріп алу бойынша талап ету құқықтары Қорға өтті. 2018 жылғы 10 желтоқсанда борышты аудару шарты мен талап ету құқықтарын беру шартының талаптарын одан әрі іске асыру туралы шарт жасалды, онда Қор, Корпорация мен «Астана Банкі» АҚ-ның акционері О.Т. Тохтаров мырза келесі келісімге келді:

- Акционер Қорды Корпорацияның алдындағы 3.105.188 мың теңге мөлшеріндегі борышты орындау міндеттемесінің лайықты түрде орындалуы үшін жеткілікті ақша қаражатымен қамтамасыз етуге міндеттенеді;
- міндеттемелерді өтеу үшін талап ету құқықтарынан үш жылдық мерзімде өндіріліп алынған ақша қаражаты жеткіліксіз болған жағдайда міндеттемелердің қалдығы Қордан «Астана Банкі» АҚ-ның акционері О.Т. Тохтаров мырзаға аударылады.

Г.Тохтаров О. Т. қорды жеткілікті мөлшерде ақшамен қамтамасыз етуге міндеттенетін үш жылдық мерзім 2022 жылғы 9 қаңтарда аяқталады.

2018 жылғы 10 желтоқсанда Қор «MarkTruman» ЖШС-пен сенімгерлік басқару шартына қол қойды, соған сай Қор сенімгерлік басқаруға Қорға талап ету құқықтарын беру шарты бойынша өткен талап ету құқықтарын берді.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

10 Банк салымдары (жалғасы)

2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Корпорация орналастырылған салым бойынша берешектің барлық сомасына резерв құрды. 2021 және 2020 жылдары Корпорация қордан 321,705 және 1,589 мың теңге мөлшерінде ақшалай қаражат алды.

11 Ақша қаражаты мен оның баламалары

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламалары былайша көрсетілген:

	2021	2020
Банктердегі теңгемен көрсетілген ағымдағы шоттар	21,711,780	13,462,734
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Ноталары	-	1,485,657
Минусы: күтілетін несие залалдарына арналған резерв	(3,161)	(670)
	21,708,619	14,947,721

Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша күтілетін несие залалдары резервінің өзгерісі былайша көрсетілген:

	2021	2020
1 қаңтарға	670	418
Бір жылда есептелгені	2,491	252
31 желтоқсанға	3,161	670

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгемен орналастырылған ағымдағы шоттар бойынша сыйақы жылдық 4% мөлшерінде есептелді (2020 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 4%).

12 Жарғылық капитал

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Корпорацияның жарияланған жарғылық капиталы жай акциялармен ұсынылған 34,623,109 мың теңгені құрады.

2021 жылғы 27 сәуірде корпорацияның жалғыз акционері корпорацияның жарияланған акцияларының санын 844,663 данаға көбейту туралы шешім қабылдады. Осылайша, 2021 жылғы 31 Желтоқсанда корпорацияның жарияланған жарғылық капиталы жай акциялармен ұсынылған 35,467,772 мың теңгені құрайды.

2021 жылғы 12 шілдеде корпорацияның 3,043,163 дана акциясы орналастырылды. Орналастырылатын акцияларды төлеуге Жалғыз акционер жалпы құны 3,043,163 мың теңге болатын мүлікті берді.

2021 жылғы 15 қарашада корпорацияның орналастырылатын акцияларына 844,663 дана мөлшерінде ақы төлеуге жалғыз акционер жалпы сомасы 844,663 мың теңге мүлік енгізді. Корпорацияның акцияларын 844,663 дана мөлшерінде бастапқы орналастыруды тіркеу 2022 жылғы 11 Ақпанда жүргізілгендіктен, орналастырылатын акцияларға ақы төлеуге енгізілген 844,663 мың теңге сомасындағы мүлік осы қаржылық есептілікте акционер алдындағы берешек ретінде көрсетілген.

Осылайша, 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпорацияның төленген жарғылық капиталы 34,623,109 мың теңгені құрайды (2020 жылғы 31 Желтоқсанда: 31,579,946 мың теңге).

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

13 Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттеме

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер былайша көрсетілген:

	2021	2020
Қызметкерлердің демалыстар мен сыйлықақылар бойынша резерв	4,323,263	4,535,040
Басшылықтың бонустары бойынша резерв	61,012	53,825
Қызметкерлерге жалақы бойынша берешек	132,741	81,319
	4,517,016	4,670,184

Қызметкерлердің демалыстары, сыйлықақылары мен басшылықтың бонустары бойынша резервтердің өзгеруі былайша көрсетілген:

	2021	2020
1 қаңтарға	4,588,865	2,778,808
Бір жылда есептелгені	5,218,635	5,675,484
Пайдалану	(5,423,225)	(3,865,427)
	4,384,275	4,588,865

14 Сауда және басқа да кредиторлық берешек

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек былайша көрсетілген:

	2021	2020
Тауарлар мен қызметтер үшін үшінші тараптардың алдындағы кредиторлық берешек	2,278,174	2,025,268
Тауарлар мен қызметтер үшін байланысты тараптардың алдындағы кредиторлық берешек	130,387	124,531
Үшінші тараптардың алдындағы басқа да кредиторлық берешек	57,446	60,861
	2,466,007	2,210,660

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына сауда кредиторлық берешек теңгемен көрсетілген және пайызсыз болып табылады.

15 Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер негізінен сатып алушылардан алынған жер кадастры мен техникалық зерттеу қызметтерінің алдын ала төлемімен білдірілген, солар бойынша түсім уақыт кезеңінің ішінде танылады.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

16 Басқа да ағымдағы міндеттемелер

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басқа да ағымдағы міндеттемелер былайша көрсетілген:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Салықтар мен бюджетке басқа да төлемдер бойынша міндеттемелер	1,091,986	914,882
Кепілдік жарналары бойынша міндеттемелер	221,067	180,683
Резервтер	6,559	70
	<u>1,319,612</u>	<u>1,095,635</u>

17 Түсім

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін түсім былайша көрсетілген:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Тауарлардың немесе қызметтердің түрі		
Зейнетақы және әлеуметтік төлемдер бойынша қызметтерді	23,575,351	30,529,662
Жер кадастрының және жылжымайтын мүлікті техникалық зерттеу қызметтерін көрсетуден түскен	31,417,968	27,098,439
Мемлекеттік қызметтерді көрсетуден түскен түсім	<u>23,624,782</u>	<u>21,087,068</u>
	<u>78,618,101</u>	<u>78,715,169</u>
Географиялық өңірлер		
Қазақстан Республикасы	78,618,101	78,715,169
Түсімді мойындау мерзімдері		
Тауарлар белгілі бір уақыт сәтінде беріледі	71,530,804	71,473,440
Қызметтер уақыт кезеңінің ішінде көрсетіледі	<u>7,087,297</u>	<u>7,241,729</u>
	<u>78,618,101</u>	<u>78,715,169</u>

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Корпорацияның байланысты тараптарынан үш ірі сатып алушыдан табыс 51,846,870 мың теңге құрады (2020: 55,864,651 мың теңге) (Ескертпе 25 (с)).

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

18 Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін көрсетілген қызметтердің өзіндік құны былайша көрсетілген:

	2021	2020
Қызметкерлерге жалақы және басқа да төлемдер	33,841,067	34,574,168
Банктің қызметтері	12,258,285	16,504,810
Әлеуметтік салық пен әлеуметтік аударымдар	2,899,011	2,998,971
Негізгі құралдардың амортизациясы	2,039,369	2,484,420
Қорлар	2,660,420	1,984,268
Қызметкерлердің демалыстар мен сыйлықақылар бойынша резерв	1,526,250	1,873,691
Ғимараттар мен үй-жайларды жалдау	1,666,332	1,565,779
Негізгі құралдарды жөндеу және қызмет көрсету	2,051,715	1,086,708
Іссапар шығыстары	1,094,877	949,451
Басқа да салықтар мен төлемдер	700,056	634,120
Күзет қызметтері	593,189	536,351
Мердігерлік ұйымдардың қызметтері	644,815	527,170
Байланыс қызметтері, оның ішінде пошта қызметтері	476,253	507,638
Электр қуаты	628,888	504,663
Жылу қуаты	399,208	360,665
Ақпараттық қызметтер	391,772	354,305
Есепке алынбаған ҚҚС	255,019	271,060
Көлік құралдарын жалдау	234,865	236,096
Басқа да коммуналдық қызметтер	262,960	225,541
Мүлікке салынатын салық	260,949	189,069
Бағдарламалық жасақтамаға қызмет көрсету	122,528	133,667
Материалдық емес активтердің амортизациясы	84,361	103,043
Келісімшарт бойынша айыппұлдар, өсімпұлдар	82,438	-
Өрт қауіпсіздігі және арнайы талаптарды сақтау	62,487	-
Басқа да шығыстар	178,982	219,143
	65,416,096	68,824,797

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгеммен ұсынылды

19 Жалпы және әкімшілік шығыстар

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін жалпы және әкімшілік шығыстар былайша көрсетілген:

	2021	2020
Қызметкерлерге жалақы және басқа да төлемдер	7,275,618	6,694,149
Әлеуметтік салық пен әлеуметтік аударымдар	669,701	582,506
Қызметкерлердің демалыстар мен сыйлықақылар бойынша резерв	562,985	515,164
Негізгі құралдардың амортизациясы	385,087	312,468
Негізгі құралдарды жөндеу және қызмет көрсету	72,486	165,976
Басқа да салықтар мен төлемдер	133,507	126,422
Қорлар	170,640	121,978
Байланыс қызметтері, оның ішінде пошта қызметтері	102,260	99,531
Мердігерлік ұйымдардың қызметтері	80,717	89,982
Іссапар шығыстары	127,946	85,100
Мүлікке салынатын салық	17,494	72,777
Қызметкерлердің біліктілігін арттыру	48,219	49,757
Материалдық емес активтердің амортизациясы	34,678	46,626
Сақтандыру	10,649	31,679
Бағдарламалық жасақтамаға қызмет көрсету	2,590	22,672
Банктің қызметтері	17,132	21,870
Ғимараттар мен құрылыстарды жалға беру шығыстары	175,015	-
Басқа да шығыстар	283,669	517,381
	10,170,393	9,556,038

20 Басқа да операциялық кірістер

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін басқа да операциялық кірістер былайша көрсетілген:

	2021	2020
Кредиторлық берешекті есептен шығарудан түсетін кіріс	100,844	92,737
Айыппұлдар, өсімпұлдар және тұрақсыздық айыптары	60,694	55,945
Коммуналдық қызметтерді өтеуден түскен кіріс	54,673	47,960
Өтеусіз алынған активтерден болған кіріс	170,130	1,327
Басқа да кірістер	13,438	16,260
	399,779	214,229

21 Басқа да операциялық шығыстар

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін басқа да операциялық шығыстар былайша көрсетілген:

	2021	2020
Негізгі құралдардың шығуынан болған зиян	141,642	42,560
Коммуналдық қызметтер	18,844	13,046
Сот шығындары бойынша шығыстар	17,179	-
Кәсіподақ комитетіне қаржылық көмек	9,721	-
Жұмыскерлердің материалдық және әлеуметтік қолдау	17,528	-
Басқа да шығыстар	6,614	12,026
	211,528	67,632

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

22 Есептелген күтілетін кредиттік шығындар

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін есептелген күтілетін кредиттік шығындар былайша көрсетілген:

	2021	2020
Ақша қаражаты бойынша күтілетін кредиттік шығындарды есептелгені	(2,491)	(252)
Банк салымдары бойынша күтілетін кредиттік шығындарды қалпына келтіру	321,956	27,723
Сауда және басқа дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындарды есептелгені	(146,047)	(42,130)
Облигацияларға инвестициялар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды есептеу/қалпына келтірілгені	87,387	(58,549)
	260,805	(73,208)

23 Қаржылық кірістер

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардағы қаржылық кірістер былайша көрсетілген:

	2021	2020
Банк депозиттері мен облигациялары бойынша сыйақы	578,353	563,619
Облигациялар бойынша дисконт амортизациясы	228,218	203,768
	806,571	767,387

24 Табыс салығы бойынша шығыстар

	2021	2020
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	700,129	718,106
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша шығыстар	180,132	4,395
	880,261	722,501

Қолданыстағы салық мөлшерлемесін салыстыру

	2021	2020
Салық салғанға дейінгі пайда	4,694,796	1,409,491
Қолданылатын ставка бойынша есептелген табыс салығы (20%)	938,959	281,898
Облигациялар бойынша дисконт амортизациясы	28,166	29,044
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтерді қайта бағалау	-	372,711
Салық базасын өзгертпейтін басқа да кірістер мен шығыстар	(86,864)	38,848
Табыс салығы бойынша шығыстар	880,261	722,501
Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі	18.75%	51.26%

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

24 Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

	2021	2020
Демалыстар мен басшылықтың бонустары бойынша резервтер	876,855	917,776
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв	48,198	20,265
Сылықтар	51,349	46,647
Қорлар	1,363	2,070
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(1,068,415)	(897,276)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер/(міндеттемелер)	(90,650)	89,482

Кейінге қалдырылған деп танылған салық активтері мен міндеттемелерінің қозғалысы:

	2021	2020
1 қаңтарға мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша таза	89,482	93,877
Пайда мен залалдар шоттарына	(180,132)	(4,395)
31 желтоқсанға мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер/(міндеттемелер)	(90,650)	89,482

Кейінге қалдырылған салық активі болашақта оған қатысты актив пайдаланылуы мүмкін салық салынатын кірістің болу ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтері олармен байланысты салық жеңілдіктерінің іске асырылу мүмкіндігі болмайтын дәрежеде азаяды.

25 Байланысты тараптармен операциялар

24 ХҚЕС-ке (IAS) *«Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету»* сәйкес тараптар, егер бір тараптың басқа тарапты бақылауға және қаржылық немесе операциялық шешімдерді қабылдау кезінде басқа тарапқа айтарлықтай ықпал етуге мүмкіндігі болса, байланысты деп есептеледі. Әрбір байланысты тараппен ықтимал қарым-қатынастарды бағалау кезінде қарым-қатынастардың заңгерлік ресімделуіне емес, олардың мәніне көп көңіл бөлінеді.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер тараптар арасында келісілген, байланысты және кейбір реттелетін қызметтерді есепке алмағанда үшінші тарапқа қолданылатын тарифтермен берілетін, нарық мөлшерлемесі бойынша жүзеге асырылмаған жағдайларда жүзеге асырылған.

(a) Бақылау қатынастары

Корпорацияның жалғыз акционері туралы ақпарат 1-Ескертпеде келтірілген.

(b) Негізгі басшылық құраммен жасалатын операциялар

Негізгі басқарушы қызметкер 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алты адамнан тұрады (2020 жылғы 31 желтоқсан: алты адам). Жалпы және әкімшілік шығыстарға енгізілген негізгі басқарушы қызметкерге сыйақының жалпы сомасы 96,395 мың теңгені құрайды (2019 жыл: 128,017 мың теңге).

Директорлар кеңесінің мүшелеріне берілетін сыйақының жалпы сомасы 2021 жылы 22,224 мың теңгені құрады (2020 жыл: 21,140 мың теңге).

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

25 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

(с) Басқа да байланысты тараптармен операциялар

2021 және 2020 жылдары байланысты Тараптар арасындағы операциялар келесідей болды:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Түсім	52,416,677	56,867,850
«Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі» ММ	21,447,062	27,724,868
«ҚР Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің Мемлекеттік қызметтер комитеті» ММ	23,312,511	20,898,054
«Қазақстан Республикасы ауыл шаруашылығы министрлігінің Жер ресурстарын басқару комитеті» РМК	7,087,297	7,241,729
«Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі» ММ	569,807	1,003,199

Басқа да операциялық кірістер	<u>2021</u>	<u>2020</u>
«ҚР Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің Мемлекеттік қызметтер комитеті» ММ	168,469	-

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
«Ұлттық ақпарат технологиялары» АҚ	633,456	207,362
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	204,175	206,580
Жалпы және әкімшілік шығыстар	260,812	782
«ҚР Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің Мемлекеттік қызметтер комитеті» ММ		
Қорлар	168,469	-

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсанға өтелмеген сальдо:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Сауда және басқа да кредиторлық берешек		
«Ұлттық ақпарат технологиялары» АҚ	130,387	124,531

26 Әлеуметті және шартты міндеттемелер

Қызметті жүргізу шарттары

Тұтастай алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамып келе жатқан нарықтарға тән кейбір өзіндік ерекшеліктерді көрсетуді жалғастыруда. Ол ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын мұнай мен газ және басқа да минералдық шикізат бағаларының ауытқуларына ерекше сезімтал. Бұл ерекшеліктер сонымен қатар елден тыс жерде еркін айырбасталмайтын ұлттық валютаның болуын және бағалы қағаздар нарығы өтімділігінің төмен деңгейін қамтиды, бірақ олармен шектелмейді.

Қаржы нарықтары бұрынғысынша тұрақтылықтың болмауымен, бағаның жиі және Елеулі өзгеруімен және сауда операциялары бойынша спредтердің ұлғаюымен сипатталады. Бұл экономикалық орта компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер етеді. Басшылық компанияның тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті шараларды қабылдайды. Дегенмен, ағымдағы экономикалық жағдайдың болашақ салдарын болжау қиын, басшылықтың ағымдағы күтулері мен бағалары нақты нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін.

26 Әлеуметті және шартты міндеттемелер (жалғасы)

2020 жылдың басында әлемде жаңа коронавирус (COVID-19) тез тарала бастады, нәтижесінде дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ) 2020 жылдың наурызында пандемияның басталуын жариялады. Көптеген елдердің COVID-19 таралуын болдырмау үшін қолданған шаралары көптеген компаниялар үшін айтарлықтай операциялық қиындықтарға алып келеді және әлемдік қаржы нарықтарына айтарлықтай әсер етеді. 2021 жылы covid-19 коронавирусының әртүрлі мутация түрлерімен таралуы жалғасты, нәтижесінде Қазақстан Республикасында әлеуметтік қашықтықты қамтамасыз ету шаралары енгізілді, соның ішінде мектептер, жоғары оқу орындары, мейрамханалар, кинотеатрлар, театрлар, мұражайлар, сондай-ақ спорт нысандары жұмысын тоқтатты.

Компания басшылығы экономикалық жағдайдың ағымдағы өзгерістерін бақылайды және жақын болашақта компания бизнесінің тұрақтылығы мен дамуын қолдау үшін қажет деп санайтын шараларды қабылдайды.

Салық салу

Қазақстандық салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер тұрақты өзгерістер мен әртүрлі түсіндірулер мәні болып табылады. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының қайшы пікірлері, оның ішінде ХҚЕС-ке сай кірістердің, шығыстардың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есепке алынуына қатысты пікірлер кездесіп тұрады. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр.

Айыппұл санкцияларына, негізінен қосымша есептелген салық сомасының 80% мөлшеріндегі айыппұл және Қазақстанның Ұлттық банкімен белгіленген, 2,5-ке көбейтілген қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімақы жатады. Жиынтығында, айыппұлдар мен өсімпұлдар сомалары кез келген есептелген салықтардың нәтижесі болуы мүмкін. Салық салу кезеңдері тексерудің алдындағы жылдың күнтізбелік бес жыл мөлшерінде салық органдары тексеру үшін қол жетімді болады. Белгілі бір жағдайларда тексерулер бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін.

Қазақстандық салық салу жүйесінің екі ұштылығынан, салықтардың, егер олар болған жағдайда айыппұл санкциялары мен өсімақылардың түпкілікті сомасы қазіргі кезеңге жатқызылған және 2020 жылғы 31 желтоқсанға есептелген шығындар сомасынан асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2020 жылғы 31 желтоқсанға қолданыстағы заңнамаға түсінік беру тиісті деп есептейді және салық бойынша тек осы қаржылық есептілікте көрсетілгендерді алмағанда Корпорацияның ұстанымы расталады деген ықтимал бар.

Сот талап-арыздары

Корпорация өзінің операциялық қызметіне қатысты мүлктік залалды өтеу жөніндегі талаптар сияқты әртүрлі елеусіз сот талқылауларына қатысады. Корпорация қарау сатысындағы осындай сот істері немесе әлеуетті наразылықтар жеке-жеке немесе жиынтығында оның қаржылық жағдайына немесе операциялық қызмет нәтижелеріне қандай да бір елеулі теріс әсер етуі мүмкін деп есептемейді.

Корпорация басшылығы Елеулі міндеттемелердің пайда болу ықтималдығының дәрежесін бағалайды және міндеттемелердің туындауына әкелетін оқиғалардың болуы және тиісті міндеттеменің сомасы негізді түрде анықталуы мүмкін жеткілікті ықтималдық болған кезде ғана қаржылық есептілікте тиісті резервті көрсетеді.

Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорының, Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының, Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының және Республикалық бюджеттің активтері

«Міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы» Заңға сай Корпорацияға міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларды, олардың әлеуметтік аударымдары мен әлеуметтік төлемдерін дербестендірілген есепке алу міндеттері; сондай-ақ Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорының қаражатынан әлеуметтік төлемдерді ұйымдастыру жүктелген. Қорға әлеуметтік аударымдар мен Қордан әлеуметтік төлемдер Корпорацияның банк шоты арқылы жүзеге асырылады.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

26 Әлеуметті және шартты міндеттемелер (жалғасы)

«Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңға сай Корпорацияға жеке сәйкестендіру нөмірлері негізінде аударымдарды және (немесе) жарналарды есепке алу және мемлекеттік кіріс органдарымен аударымдардың және (немесе) жарналардың түсімдерін салыстыру міндеті жүктелген. Міндетті сақтандырудың есептелген (ұсталған) аударымдары және (немесе) жарналары Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының шотына Корпорацияның шоттары арқылы аударылады.

«Зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Заңға сай Корпорация Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, мемлекеттік базалық зейнетақы төлемін, жасына байланысты зейнетақы төлемдерін, еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерін, жәрдемақы төлемдерін, біржолғы және өзге де төлемдерді ұйымдастырады және жүзеге асырады. Ұсталған (есептелген) міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары Корпорацияның банк шоты арқылы аударылады.

Жоғарыда келтірілген Заңдардың негізінде Корпорация өз шоттарында Корпорацияның меншігі болып табылмайтын келесі ақша қаражатын ескереді:

	2021	2020
«Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» АҚ-ның ақша қаражаты	11,418,563	8,488,599
Республикалық бюджеттен ақша қаражаты	142,725	111,889
«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның ақша қаражаты	4,085,715	2,589,366
Бірыңғай жиынтық төлем бойынша ақша қаражаты	6,150	7,015
Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру бойынша ақша қаражаты	57	50
	15,653,210	11,196,919

27 Қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаттары мен саясаты

Корпорацияның негізгі қаржылық міндеттемелерінің құрамына сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді. Көрсетілген қаржы құралдары ең басты Корпорацияның шаруашылық қызметін қаржыландыруға қолданылады. Корпорацияның тікелей шаруашылық қызметінің нәтижесінде пайда болатын саудалық дебиторлық берешегі, ақша мен ақша баламалары бар.

Корпорация нарықтық тәуекелге ұшырағыш келеді, әрі ол несиелік тәуекелден, валюталық тәуекелден және өтімділік тәуекелінен тұрады. Корпорация басшылығы шолу жасайды және осы тәуекелдерді басқару үшін қабылданатын келесі шараларды бекітеді.

Несиелік тәуекел

Корпорация мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Корпорация саясатына сәйкес, коммерциялық несие шартына қарай саудалық операцияларын жасауды қалайтын барлық клиенттер, несиелік тексеру рәсімінен өтуге жатады.

Сондай-ақ, Корпорация берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең аз мөлшері дебиторлық берешектің баланстық құны болып табылады. Корпорацияда несиелік тәуекелдің маңызды шоғырлануы жоқ.

Корпорация ақша мен салымдарды қазақстандық банктерге орналастырады (10 және 11-ескертпелер). Корпорация басшылығы төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында осы банктердің несие рейтингін мерзімді қарастырады. 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес Корпорация кредиттік мекемелердегі қаражатқа қатысты күтілетін несие залалдарына резервтер құрады.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық
есептілікке ескертпелер
барлық сома мың қазақстандық теңгемен ұсынылды

27 Қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаттары мен саясаты (жалғасы)

Келесі кестеде «Standard & Poor's» және «FitchRatings» агенттіктерінің несие рейтингін қолдана отырып есепті күнге банк салымдары мен ақша қаражаты бойынша сомалар көрсетілген:

	Рейтинг		2021	2020
	2021	2020		
Қазақстанның Халық Банкі» АҚ	BBB-/ (тұрақты)	BBB-/ (тұрақты)	16,947,350	13,462,734
Қазақстан Ұлттық Банкі	-	-	-	1,485,657
«Сбербанк» АҚ	BBB-/ (тұрақты)	BBB-/ (тұрақты)	402,252	1,347,888
«Қазақстандағы Қытай Банкі» ЕБ АҚ	BBB+/ (тұрақты)	-	1,415,421	-
«Ситибанк Казахстан» АҚ	A+/ (тұрақты)	-	4,359,017	-
			23,124,040	16,296,279

Өтімділік тәуекелі

Ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын қолдана отыра, Корпорация ақшалай қаражаттардың тапшылық тәуекелдігіне бақылау жасайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағымдары талданады

Сауда және өзге де кредиторлық берешектің өтеу мерзімі үш айдан аспайды.

Капиталды басқару

Корпорацияның капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты корпорацияның қызметін жүргізу үшін тұрақты кредит қабілеттілігін және капиталдың барабар деңгейін қамтамасыз ету болып табылады. Корпорация капитал құрылымын басқарады және оны экономикалық жағдайлардың өзгеруіне сәйкес өзгертеді.

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде нысандарда, саясатта және капиталды басқару процестерінде өзгерістер болған жоқ.

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпорацияда айтарлықтай берешек сомасы болған жоқ. Бұдан басқа, корпорацияда есепті күнгі берешектен асатын ақша қаражатының елеулі сомасы бар.

Қаржы құралдарының әділ құны

Ақша қаражатының, банк салымдарының, сауда және басқа да дебиторлық берешектің, сауда және басқа да кредиторлық берешектің баланстық құны осы қаржы құралдарының қысқа мерзімділігіне байланысты олардың әділ құнына шамамен тең.

Облигацияларға инвестициялар әділ құн иерархиясының 2-деңгейінде жіктеледі.

28 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылдың қаңтарында Қазақстан Республикасының аумағында жаппай наразылық акциялары өтіп, бұл елде төтенше жағдайдың енгізілуіне әкелді. Еліміздің басқару органдарына түбегейлі өзгерістер енгізілді. Қазақстан Республикасының жаңа Үкіметі экономиканы тұрақтандыру және инфляцияны төмендету бойынша шаралар кешенін әзірлеуде.

Украинадағы соғыс қимылдарының басталуы Қазақстандағы экономикалық белгісіздік деңгейін одан әрі арттырды. ЕО мен АҚШ-тың Ресейге қарсы санкцияларының да белгілі бір әсері бар. Қаржылық есептілікті бекіту күніне теңге бағамы 446,89 теңге/USD болды.

2022 жылдың 9 қаңтарынан бастап «Проблемалық кредиттер қоры» АҚ-ның 2 739 118 мың теңге қарызы О.Т. Тоқтаров мырзаға аударылды. (10-ескертпе).

2022 жылғы 5 наурызда Жалғыз акционер жарияланған акцияларды 4 909 404 жай акцияға ұлғайту туралы шешім қабылдады.